

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

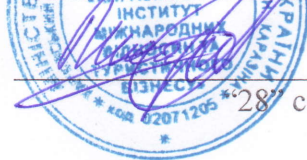
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового
інституту

«Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Микола ІІІ КАРАЗІНСЬКИЙ

28 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

інститут ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

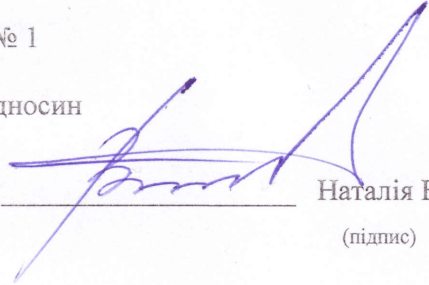
“28” серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИЦЯ ПРОГРАМИ: Панасенко Ганна Сергіївна, кандидат політичних наук, доцентка, доцентка ЗВО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

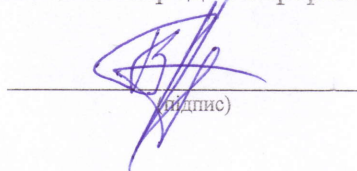
Протокол від “25” серпня 2025 року № 1

Завідувачка кафедри міжнародних відносин

Наталія ВІННИКОВА
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Валерій РЕЗНІКОВ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «27» серпня 2025 року, № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми зовнішньої політики України» складена відповідно до освітньо-професійної програми:

«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

підготовки бакалавра,

за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми зовнішньої політики України» є формування у студентів глибоких знань та аналітичних навичок для оцінки сучасних викликів і загроз зовнішньої політики України. Дисципліна спрямована на комплексний розбір актуальних проблем, вивчення механізмів їх вирішення та прогнозування подальшого розвитку подій, а також розвиває навички критичного мислення та пошуку шляхів вирішення складних зовнішньополітичних завдань.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є:

- Аналіз ключових проблем та загроз, з якими стикається Україна на міжнародній арені.
- Дослідження впливу внутрішніх та зовнішніх чинників на формування її зовнішньополітичного курсу.
- Вивчення сучасних підходів та стратегій провідних держав щодо України.
- Опанування методів оцінки ризиків і можливостей у зовнішній політиці.
- Розвиток вмінь пропонувати шляхи вирішення актуальних проблем.
- Формування навичок підготовки аналітичних документів та прогнозів

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
4-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	

72 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті

- формування наступних спеціальних компетентностей:

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місця в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними

- формування наступних м'яких навичок (soft skills):

- Критичне мислення та аналітичні навички.
- Уміння вирішувати проблеми.
- Комунікативні навички.
- Навички командної роботи.
- Самоорганізація та управління часом.
- Навички роботи з інформацією

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН16. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН20. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

РН26. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

РН27. Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури. Передбачено самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою.

1.8. Пререквізити: «Політологія», «Зовнішня політика України», «Теорія міжнародних відносин», «Історія міжнародних відносин», «Міжнародні економічні відносини».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні та практичні виміри сучасних викликів у зовнішній політиці

Концептуалізація поняття "актуальні проблеми" у міжнародних відносинах.
Вплив постбіполярного світу та поліцентричності на зовнішню політику України.
Аналіз викликів для національного суверенітету та територіальної цілісності.
Роль гео економічних факторів у формуванні зовнішньої політики.
Актуальні проблеми публічної дипломатії та інформаційної безпеки.
Вплив пандемії, кліматичних змін та міграційних криз на зовнішньополітичний курс.
Розгляд зовнішньої політики України крізь призму теорії конфліктів

Тема 2. Еволюція зовнішньополітичних пріоритетів України в умовах трансформацій

Аналіз політики багатовекторності (1994–2004) та її наслідків.
Євроатлантична інтеграція як стратегічний пріоритет.
Російсько-українська війна та її вплив на формування нового зовнішньополітичного курсу.

Тема 3. Безпеківі проблеми у зовнішній політиці України

Аналіз російсько-української війни як ключової безпекової проблеми.
Проблема окупації Криму та частини територій на Сході та Півдні України.
Загрози з боку Білорусі та Придністров'я.
Співпраця з НАТО та ЄС у сфері безпеки.
Проблеми забезпечення військово-технічної допомоги.
Аналіз участі України в міжнародних коаліціях та військових форматах.
Проблеми інтеграції України в євроатлантичні структури безпеки.

Тема 4. Економічні проблеми зовнішньої політики України

Проблематика зовнішньої торгівлі в умовах війни.
Економічні виклики та можливості у відносинах з ЄС.
Проблема залучення іноземних інвестицій.
Аналіз економічних відносин з ключовими партнерами: США, Китай, Туреччина.
Проблеми та перспективи участі в глобальних ланцюгах постачання.
Енергетична безпека як ключова проблема зовнішньої політики.
Роль міжнародних фінансових інститутів (МВФ, Світовий банк) у відбудові України.

Тема 5. Актуальні проблеми двосторонніх відносин України

Аналіз сучасного стану відносин України та США.
Проблематика співробітництва з ключовими європейськими партнерами (Німеччина, Франція, Велика Британія).

Виклики у відносинах з Польщею та Угорщиною.
Актуальні проблеми у відносинах з Туреччиною.
Аналіз відносин з країнами Балтії.
Роль України у регіональних ініціативах.
Роль України в Чорноморському регіоні. Аналіз геополітичних інтересів України в регіоні. Співпраця в рамках регіональних форматів (ГУАМ, ЧЕС). Забезпечення безпеки судноплавства та продовольчої безпеки

Тема 6. Взаємодія України з НАТО

Історія відносин: від партнерства до статусу розширених можливостей.
Оцінка військово-політичної та матеріально-технічної допомоги.
Перспективи членства України в НАТО.

Тема 7. Відносини з Європейським Союзом: виклики та перспективи

Імплементация Угоди про асоціацію.
Надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС: передумови та наслідки.
Проблеми євроінтеграції в умовах війни.

Тема 8. Проблеми багатосторонньої дипломатії України

Роль України в ООН та ОБСЄ в умовах російської агресії.
Проблематика співпраці з Радою Європи та іншими правозахисними організаціями.
Актуальні проблеми співробітництва з ЄС та НАТО.
Проблеми взаємодії з міжнародними судами (Міжнародний кримінальний суд, Міжнародний суд ООН).
Аналіз місця України у глобальних та регіональних організаціях.
Виклики та можливості у відносинах з країнами Глобального Півдня.

Тема 9. Гуманітарні проблеми у зовнішній політиці України

Захист прав та інтересів українських громадян, що перебувають за кордоном.
Проблематика міграційних потоків та їх наслідки.
Питання повернення українських дітей, вивезених до РФ.
Актуальні проблеми культурної та освітньої дипломатії.
Роль української діаспори та її вплив на зовнішню політику.
Протидія російській дезінформації та пропаганді.

Тема 10. Роль міжнародних фінансових інститутів у зовнішній політиці України

Співпраця з МВФ та Світовим банком.
Проблематика залучення міжнародної фінансової допомоги для повоєнної відбудови.
Вплив міжнародних інститутів на економічні реформи.

Тема 11. Інформаційна безпека як компонент зовнішньої політики

Кіберзагрози та протидія їм.
Розробка національної стратегії інформаційної безпеки.
Взаємодія з міжнародними партнерами у цій сфері.

Тема 12. Глобальні виклики та їх вплив на зовнішню політику України

Глобальні зміни клімату та енергетична безпека.
Вплив пандемій та епідеміологічних загроз.
Проблеми міжнародної міграції та біженців.

Тема 13. Перспективи повоєнної відбудови України та її місце в новому світовому порядку

Проблеми повоєнної відбудови України та міжнародна допомога.

Перспективи членства України в ЄС та НАТО.

Проблеми імплементації реформ та їх вплив на зовнішньополітичний імідж.

Аналіз та прогнозування нових геополітичних тенденцій.

Роль України у формуванні нового світового порядку.

Виклики, пов'язані з післявоєнною інтеграцією українських біженців.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	сем	лаб.	інд.	с. р.
	2	3		5	6	7
Тема 1. Теоретичні та практичні виміри сучасних викликів у зовнішній політиці	8	2	1			5
Тема 2. Еволюція зовнішньополітичних пріоритетів України в умовах трансформацій	8	2	1			5
Тема 3. Безпекові проблеми у зовнішній політиці України	8	2	1			5
Тема 4. Економічні проблеми зовнішньої політики України	8	2	1			5
Тема 5. Актуальні проблеми двосторонніх відносин України	13	4	2			7
Тема 6. Взаємодія України з НАТО	8	2	1			5
Тема 7. Відносини з Європейським Союзом: виклики та перспективи	8	2	1			5
Тема 8. Проблеми багатосторонньої дипломатії України	13	4	2			7
Тема 9. Гуманітарні проблеми у зовнішній політиці України	8	2	1			5
Тема 10. Роль міжнародних фінансових інститутів у зовнішній політиці України	8	2	1			5
Тема 11. Інформаційна безпека як компонент зовнішньої політики	8	2	1			5
Тема 12. Глобальні виклики та їх вплив на зовнішню політику України	8	2	1			5
Тема 13. Перспективи повоєнної відбудови України та її місце в новому світовому порядку	14	4	2			8
Усього годин	120	32	16			72

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Тема 1. Теоретичні та практичні виміри сучасних викликів у зовнішній політиці	2
	Тема 2. Еволюція зовнішньополітичних пріоритетів України в умовах трансформацій	
2	Тема 3. Безпекові проблеми у зовнішній політиці України	2
	Тема 4. Економічні проблеми зовнішньої політики України	
3.	Тема 5. Актуальні проблеми двосторонніх відносин України	2
4	Тема 6. Взаємодія України з НАТО	2
	Тема 7. Відносини з Європейським Союзом: виклики та перспективи	
5	Тема 8. Проблеми багатосторонньої дипломатії України	2
6	Тема 9. Гуманітарні проблеми у зовнішній політиці України	2
	Тема 10. Роль міжнародних фінансових інститутів у зовнішній політиці України	
7	Тема 11. Інформаційна безпека як компонент зовнішньої політики	2
	Тема 12. Глобальні виклики та їх вплив на зовнішню політику України	
8	Тема 13. Перспективи повоєнної відбудови України та її місце в новому світовому порядку	2
Разом		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Теоретичні та практичні виміри сучасних викликів у зовнішній політиці - Написати аналітичну статтю на тему «Вплив теорії конструктивізму на зовнішню політику України». - Дослідити, як концепція "м'якої сили" реалізується в зовнішній політиці певної країни (на вибір) і проаналізувати її ефективність. - Підготувати кейс-стаді, що ілюструє застосування «гібридних» методів у зовнішній політиці однієї з країн (за вибором здобувача). - Написати есе «Як постправда формує міжнародні відносини». - Підготувати презентацію на тему «Ключові зовнішньополітичні виклики для України у 21 столітті». - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
2.	Тема 2. Еволюція зовнішньополітичних пріоритетів України в умовах трансформацій - Проаналізувати зміну зовнішньополітичних пріоритетів України після Революції Гідності. - Написати есе на тему «Геополітичне положення України як фактор її зовнішньої політики». - Скласти аналітичну записку щодо ключових зовнішньополітичних завдань України на найближчі 5 років. - Підготувати презентацію про еволюцію євроатлантичного курсу України. - Порівняти зовнішньополітичні пріоритети України та Польщі після	5

	здобуття ними незалежності. - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	
3.	Тема 3. Безпекові проблеми у зовнішній політиці України - Підготувати аналітичну довідку про ключові безпекові виклики для України з боку РФ. - Написати есе на тему «Інформаційна безпека як запорука національної безпеки». - Дослідити, як зміна клімату впливає на безпеку України та її зовнішньополітичні відносини. - Підготувати презентацію на тему «Роль міжнародного права у забезпеченні суверенітету та територіальної цілісності України». - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
4.	Тема 4. Економічні проблеми зовнішньої політики України - Підготувати звіт про вплив зовнішньої торгівлі на економічний розвиток України. - Проаналізувати енергетичну залежність України від певних країн та запропонувати шляхи її зменшення. - Розглянути проблеми реалізації Угоди про асоціацію з ЄС в економічній сфері. - Написати есе «Економічна дипломатія як інструмент зовнішньої політики України». - Підготувати презентацію про інвестиційний клімат в Україні та його значення для зовнішньої політики. - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
5.	Тема 5. Актуальні проблеми двосторонніх відносин України - Підготувати звіт про динаміку відносин України з Німеччиною за останні 5 років. - Проаналізувати роль Польщі у підтримці євроінтеграційного курсу України. - Розглянути проблеми двосторонніх відносин між Україною та Угорщиною та запропонувати шляхи їх вирішення. - Написати есе «Стратегічне партнерство України та США: реальність чи міф?». - Підготувати презентацію про основні проблеми у відносинах України та Туреччини (або іншої країни). - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	7
6.	Тема 6. Взаємодія України з НАТО - Підготувати аналітичну довідку про перешкоди на шляху України до членства в НАТО. - Проаналізувати роль НАТО в контексті російсько-української війни. - Дослідити, як змінилася політика НАТО щодо України після 24 лютого 2022 року. - Написати есе на тему «Що означає членство в НАТО для України: переваги та ризики».	5

	- Презентація: Підготувати презентацію про ключові програми та ініціативи співробітництва між Україною та НАТО. - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	
7.	Тема 7. Відносини з Європейським Союзом: виклики та перспективи Підготувати звіт про виконання Україною «семи кроків» на шляху до членства в ЄС. - Проаналізувати вплив євроінтеграції на економіку України. - Розглянути досвід інших країн Центральної та Східної Європи на шляху до членства в ЄС. - Написати есе «ЄС: «М'яка сила» чи реальна підтримка України?». - Підготувати презентацію на тему «Безвізовий режим як інструмент зовнішньої політики України». - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
8	Тема 8. Проблеми багатосторонньої дипломатії України - Підготувати аналітичну довідку про роль України в ООН у контексті протидії російській агресії. - Проаналізувати вплив України на рішення в Раді Європи. - Написати есе на тему «Дипломатія як інструмент захисту національних інтересів України». - Розглянути роль багатосторонньої дипломатії у питанні Криму. - Підготувати презентацію про діяльність України в Організації Чорноморського економічного співробітництва. - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	7
9	Тема 9. Гуманітарні проблеми у зовнішній політиці України - Підготувати аналітичну довідку про міжнародну підтримку України у вирішенні гуманітарних проблем під час повномасштабного вторгнення. - Проаналізувати проблеми українських біженців у країнах ЄС. - Написати есе на тему «Захист прав військовополонених як частина гуманітарної дипломатії». - Розглянути роль міжнародних гуманітарних організацій в Україні (наприклад, Червоного Хреста). - Підготувати презентацію на тему «Гуманітарна допомога як інструмент «м'якої сили». - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
	Тема 10. Роль міжнародних фінансових інститутів у зовнішній політиці України - Підготувати довідку про умови співпраці України з МВФ та їхній вплив на економічну політику. - Проаналізувати інвестиційні проекти Світового банку в Україні. - Написати есе «Роль міжнародних фінансових інститутів у стабілізації економіки України».	5

	- Розглянути роль ЄБРР у відбудові критичної інфраструктури України. - Підготувати презентацію на тему «Фінансова дипломатія як інструмент зовнішньої політики України». - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	
	<i>Тема 11. Інформаційна безпека як компонент зовнішньої політики</i> - Підготувати довідку про основні наративи російської пропаганди проти України. - Проаналізувати, як кібератаки впливають на державні інституції та критичну інфраструктуру України. - Написати есе «Роль соціальних мереж у веденні інформаційної війни». - Розглянути досвід Естонії (або іншої країни) у сфері кібербезпеки. - Підготувати презентацію на тему «Стратегічні комунікації як інструмент протидії гібридним загрозам». - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
	<i>Тема 12. Глобальні виклики та їх вплив на зовнішню політику України</i> - Скласти аналітичну записку щодо впливу зміни клімату на енергетичну безпеку України. - Проаналізувати роль України у боротьбі з міжнародним тероризмом. - Написати есе «Глобальна міграційна криза: що вона означає для України?». - Розглянути роль України у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки під час війни. - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	5
	<i>Тема 13. Перспективи повоєнної відбудови України та її місце в новому світовому порядку</i> - Підготувати звіт про ключові пріоритети та джерела фінансування повоєнної відбудови України. - Проаналізувати досвід відбудови інших країн після масштабних конфліктів. - Написати есе «Україна після війни: суб'єкт чи об'єкт нового світового порядку?». - Розглянути роль міжнародних донорів у відбудові інфраструктури в Україні. - Підготувати презентацію на тему «План Маршалла для України: чи можлива реалізація?». - Підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	8
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Актуальні проблеми зовнішньої політики України» застосовуються наступні методи навчання:

1. Організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні: бесіда, лекція;
 - наочні: ілюстрація, демонстрація;
 - практичні: завдання, навчальні задачі, доповіді тощо.
2. Стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - формування інтересу до навчання: пізнавальні кейси, навчальні «екскурсії», методи емоційного/ «оціночного» стимулювання тощо;
 - формування почуття обов'язку і відповідальності: методи навчальних заохочень, досягнень, навчальних вимог;
 - організації і здійснення навчальних дій і операцій: перцептивні, словесні, наочні, аудіовізуальні, практичні;
 - логічні: індуктивні, аналогії;
 - гностичні: проблемно-пошуковий, репродуктивний (інструктаж, ілюстрація, пояснення, практичне тренування);
 - самоврядування навчальними діями: самостійна робота.
3. Контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: творчі, проблемно-пошукові.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні):
 - навчальна робота під керівництвом викладача (семінарські заняття): кейси, самостійні письмові роботи, ситуативні задачі тощо;
 - самостійна робота здобувачів поза контролем викладача - самостійна робота вдома/на семінарських заняттях, котра сприяє виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час практичних і семінарських занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні та евристичні задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей:

Теоретичне питання 1– 10 балів

Теоретичне питання 2– 10 балів

Тестові питання – 20 балів (10 питань по 2 б. за кожну правильну відповідь).

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських і практичних заняттях;
- письмового експрес-контролю;
- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- розв'язування ситуаційних задач;
- виконанням індивідуальної роботи (доповіді, інформаційні повідомлення, аналітичні огляди, підготовка мультимедійних презентацій тощо).

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Упродовж семестру проводиться поточний контроль.

Усі роботи, виконані та представлені на заняттях в рамках навчальної дисципліни, включаючи доповіді, презентації, кейс-стаді та інші проєктні завдання, повинні бути **обов'язково завантажені в систему дистанційного навчання Moodle** у зазначені терміни. Це є необхідною умовою для їхнього подальшого оцінювання та обліку.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													Разом	Екзамен	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13			
8	8	8	7	8	7	8	7	8	7	7	60	40	100		

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Будь-яке завдання / вид роботи виконане з порушенням академічної доброчесності – 0 б.

Критерії оцінювання заняття (максимум 7 балів)

Усні відповіді на семінарських заняттях (до 5 балів)

1 бал: Відповідь містить базову інформацію, але є значні обмеження в її розкритті. Відсутній аналіз або приклади.

2-3 бали: Відповідь є доволі повною, з окремими деталями, але недостатньо глибокою. Відсутні приклади або аналіз, що демонструють розуміння теми.

4 бали: Відповідь логічна та структурована, містить основні ідеї та приклади. Однак, не всі аспекти теми розкрито повністю.

5 балів: Відповідь вичерпна, містить глибокий аналіз, приклади та зв'язок з іншими темами курсу. Демонструє високий рівень підготовки.

Експрес-контроль (до 2 балів)

1 бал: Завдання виконано, але є декілька помилок або недоліків у розумінні теми.

2 бали: Завдання виконано без помилок або з мінімальними, що свідчить про достатнє розуміння матеріалу.

Критерії оцінювання заняття (максимум 8 балів)

1. Усні відповіді на семінарських заняттях (до 4 балів)

1 бал: Відповідь є поверховою та фрагментарною, з багатьма неточностями.

2 бали: Відповідь містить основні тези, але без детального обґрунтування. Є суттєві недоліки у структурі.

3 бали: Відповідь повна та логічна, з правильним використанням термінології. Проте, аналіз є недостатньо глибоким.

4 бали: Відповідь комплексна та вичерпна, демонструє глибокий аналіз та критичне мислення. Включає власні міркування, порівняння та міждисциплінарні зв'язки.

2. Експрес-контроль або індивідуальна робота (до 4 балів)

1 бал: Робота виконана формально, з численними помилками або неточностями. Демонструє слабе розуміння матеріалу.

2 бали: Завдання виконано з деякими недоліками, що свідчить про базове розуміння теми. Відповіді не завжди повні або обґрунтовані.

3 бали: Завдання виконано правильно, з мінімальними недоліками. Матеріал викладено логічно та послідовно.

4 бали: Завдання виконано бездоганно, з високим рівнем розуміння. Відповіді повні, обґрунтовані та структуровані.

3. Виконання творчого завдання або розв'язання ситуаційної задачі (до 4 балів)

1 бал: Завдання виконано частково або з суттєвими помилками у підході. Рішення ситуаційної задачі необґрунтоване.

2 бали: Завдання виконано, але бракує оригінальності або глибини. Розв'язання задачі правильне, але без урахування всіх можливих аспектів.

3 бали: Завдання виконано творчо та з належним рівнем креативності. Ситуаційна задача розв'язана логічно та обґрунтовано.

4 бали: Завдання виконано оригінально та з глибоким аналізом. Рішення ситуаційної задачі є комплексним, враховує всі деталі та пропонує нестандартні рішення.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

1–2 питання білета:

10 балів. Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає. Глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого питання, демонструє системне розуміння концепцій та тенденцій зовнішньої політики в умовах трансформацій. Правильно інтерпретує ключові принципи та положення, вміє аналізувати та прогнозувати міжнародні процеси. Показує знання основної та додаткової літератури з дисципліни.

7–9 балів. Здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано. Розкриває зміст поставленого питання, але демонструє лише загальне розуміння суті дисципліни. Використовує тільки обов'язкову літературу, не завжди демонструє вміння порівнювати різні підходи до аналізу зовнішньої політики.

4–6 балів. Здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє цілісності засвоєних знань. Відповідь має неузгоджений характер, присутні невідповідності у використанні основного понятійно-категоріального апарату дисципліни. Демонструє лише фрагментарне розуміння аналізованих процесів.

1–3 бали. Здобувач вищої освіти володіє матеріалом фрагментарно та поверхнево, не розкриває зміст поставлених питань. Демонструє непослідовне трактування етапів становлення та розвитку зовнішньої політики, не володіє термінологією, не знає ключових акторів чи подій, про які йшлося на лекціях. Демонструє низьку грамотність, що суттєво перешкоджає розумінню відповіді.

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування:

- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію наукових статей або тез досліджень.

Умови зарахування:

- Студент має надати офіційне звернення до викладача.
- До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.
- Публікація статті у фаховому виданні: до 10 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності **не може перевищувати 60 балів**.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за екзаменаційну роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

10. Рекомендоване методичне забезпечення та література

Основна література

1. Бондаренко, К. В. (2023). Європейська політика сусідства в умовах геополітичної турбулентності. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини, (2), 2023. 55–63.
2. Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2023. – 264 с. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/0017516.pdf>.
3. Гірман А.П., Волкова В.А., Ковальчук А.О. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу. Політикус. 2020. Вип. 6. С.13–16.
4. Дем'яненко, С. М., Захарченко, С. М. Еволюція зовнішньої політики США в епоху мультиполярності. Зовнішня політика та дипломатія, (3), 2022. 112–125.
5. Дорош Л., Івасечок О., Турчин Я. Зовнішня політика України. Л.: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 348 с.
6. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навч. посіб. В.В. Копійка та ін. К. ВПЦ «Київський університет». 2021. 560 с.
7. Журба, О. А. Дилеми зовнішньої політики Китаю: від "мирного піднесення" до "дипломатії вовка". Науковий вісник Дипломатичної академії України, (4), 2021. 89–101.
8. Іваницька О. П. Регіональні підсистеми міжнародних відносин: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2018. 444 с.
9. Коппель, О. А., Сурма, В. В. Цифрова дипломатія: теорія та практика. К.: Центр учбової літератури. 2021. 240 с.
10. Ліпкан В. А. Політичні засади геостратегії сучасної Української Держави : монографія / В. А. Ліпкан. — Одеса : Видавничий дім „Гельветика”, 2024. – 830 с.
11. Мир та безпека. Концепція зовнішньої політики України. Експертні рекомендації / Під заг. ред. Є. Габер, С. Корсунського, Г. Шелест. К., 2020. 107 с.
12. Миронова М.А. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС: конспект лекцій. Київ. КНУ імені Т.Г. Шевченка. 2022. 111 с.
13. Міжнародні відносини та світова політика : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
14. Основи зовнішньої політики Європейського Союзу: навч. посіб. за заг. ред. Новікової Л.В. Харків. ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2022. 144 с.
15. Поліщук, І. В. Міжнародні відносини в умовах гібридних загроз. Чернівці: Чернівецький національний університет. 2022. 180 с.
16. Сабадаш Ю.С. Міжнародні відносини: навчальний посібник. – Київ: Видавництво «Каравела», 2022. – 340 с.
17. Седляр Ю.О., Ярошенко В.М. Зовнішня політика держав: теоретичні засади дослідження питання. Актуальні проблеми політики. 2023. Вип. 71. С.184-190.
18. Стратегічне партнерство з Турецькою Республікою : зовнішньоекономічні аспекти : аналіт. доп. / [Н. Гавриленко, А. Бобровицький, М. Замікула та ін.] ; заг. ред. М. Паламарчука, Р. Юлдашева. – Київ : НІСД, 2022. – 59 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2022.16>.
19. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К.: Вадекс, 2019. 442 с.
20. Толстов С. В. Формування зовнішньополітичної концепції України у міжнародних реаліях кінця XX – початку XXI ст. // Historia localis. Historia globalis. Студії на

- пошану А. Кудряченка: відпов. ред. В. Ткаченко. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України», Інститут історії України Національної академії наук України, 2024. С. 342-357.
21. Українська призма: Зовнішня політика 2024. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка» — Київ, 2025. — 320 с.
 22. Шишкін, І. В. Зовнішня політика країн АТР: виклики XXI століття. Одеса: Фенікс. 2020. 350 с.
 23. Bindi F. The Foreign Policy of the European Union: Assessing Europe's Role in the World. Brookings Institution Press. 2022. 405 p.
 24. Keukeleire Stephan, Delreux Tom. The Foreign Policy of the European Union (The European Union Series). Bloomsbury Academic. 2022. 480 p.
 25. Sybiha A. Ukraine's key role in tomorrow's global security infrastructure. – Bled Strategic Forum, 29 серпня 2025. URL: <https://www.bledstrategicforum.org/platform/news/our-security-is-indivisible>

Допоміжна література

1. Аналітична доповідь до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України»: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/poslannya-prezydenta-ukrayiny/analitychna-dopovid-do-shchorichnoho-poslannya-1>.
2. Бжезінський З. Стратегічне бачення. Америка і криза глобальної влади / З. Бжезінський. Львів: Літопис, 2012. 168 с.
3. Горюнова Є.О. Зовнішня політика ЄС щодо російсько-української війни (2014–2022 рр.). Політикус. 2022. Вип. 4-2. С.45–51.
4. Демчишак Р., Завада Я. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи: навч. посіб. Львів. «Львівська політехніка». 2021. 192 с.
5. Ждамарова А. В. Зовнішня політика сучасної держави: основні підходи до визначення поняття // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні відносини». Вип. 6. 2019. С. 72–78.
6. Конспект лекцій з дисципліни «Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки» : для здобувачів вищ. освіти IV курсу спец. «Міжнарод. відносини, сусп. комунікації та регіон. студії» денної форми навч. / І. М. Чістякова, І. Б. Кривдіна, Д. Д Татакі, І. В. Кудлай, В. В. Гайтан ; Держ. ун-т «Одес. політехніка». Одеса, 2021. 291 с.
7. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Харків. Vivat. 2020. 256 с.
8. Корсунський С. Як побудувати відносини з країнами Азії. Харків: Vivat, 2021. 288 с.
9. Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка; Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: ДП «ГДП», 2021. 252 с.
10. Мережко О., Подгорна В. Росія як фашистське суспільство // Голос України. 9 травня 2022. URL: <http://www.golos.com.ua/article/359767>.
11. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип.29: міжвідомчий збірник наукових праць. Відп. ред. С.В. Віднянський. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2020. 341 с.
12. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : НІСД, 2017. – 496 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Horbulin_Volodymyr/Svitova_hibrydna_viina_ukrainskyi_front.pdf?
13. Снайдер Т. Про тиранію: Двадцять уроків двадцятого століття. Пер. Олеся Камишнікова – Київ: Видавництво Човен, 2022. – 128 с.
14. Станчев М. Третя світова: битва за Україну / М. Станчев, Ю. Фельштинський. Київ: Наш Формат, 2022. 408 с.

15. Толстов С. В. Феномен стратегічного партнерства в міжнародних відносинах ХХІ ст. // Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: збірник наукових праць К., 2016. С. 8–16.
16. Фукуяма Ф. (2023, 13 березня). Путінська війна проти ліберального порядку URL: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/putinska-viina-proti-liberalnogo-poriadku-frensis-fukuiaama/>
17. Чорноморський регіон у світовій політиці: актори, чинники, сценарії майбутнього: монографія. Одеса: ОНУ, 2020. 176 с.
18. Шамраєва В. М. Основні теоретичні підходи до дослідження еволюції концепту міжнародна безпека / В. М Шамраєва // Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2018. №8. С. 88–94.
19. Шамраєва В. М. Політика безпеки та оборони ЄС: еволюція формування / В. М Шамраєва // Вісник Харківського національного університету імені В. Н Каразіна. Серія «Право». 2020. Вип. 29. С. 369–377.
20. Doroshko M. S., But S. A. China-India's conflict of interest in the region of South Asia // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2020. Вип. 142. С. 4 –14.
21. Hilz W. Deutsche Außenpolitik. / W. Hilz. Stuttgart Verlag W. Kohlhammer GmbH, 2017. 171 S.
22. Huntington, S. P. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order / S. P. Huntington. New York, Simon & Schuster, 1996.
23. Manor I. Digitalization of Public Diplomacy. L.: Palgrave Macmillan, 2019. 356 p.
24. Ritzer G., Dean P. Globalization: Conceptualization, Origins, and History. 2nd Edition. Oxford, 2019. 606 p.
25. Stetsiuk N.M., Boichuk O.I., Strutynska T.Z. Politization of history and its role on the international relations: theoret ical and empirical analysis on example of Polish-Germany relations // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2022. Вип. 151. С. 10–26.
- 26.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України від 26 серпня 2021 року № 448/2021. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
2. Аналітичні доповіді Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД). URL: <https://niss.gov.ua/>
3. Європейська комісія. URL https://commission.europa.eu/index_en
4. Європейський Союз: Дипломатична служба . URL: https://www.eeas.europa.eu/_en
5. Європейський Союз: Зовнішня політика та політика безпеки . URL: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/foreign-and-security-policy_en
6. Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу URL: <https://comeuoint.rada.gov.ua/>
7. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
9. Сайт Ради з міжнародних відносин (Council on Foreign Relations). URL: <https://www.cfr.org/>
10. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.org.ua>
11. Урядовий портал: Євроінтеграція . URL: <https://www.kmu.gov.ua/tag/yevrointegraciya>

12 Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Актуальні проблеми зовнішньої політики України».